

PROFESSIONAL TA'LIMDA AMALIY MATEMATIKANING QO'LLANILISHI

Mamasidiqova Dilshoda Hakimjonovna

Pop tumani 1-son texnikumi Matematika fani o'qituvchisi

ANNOTATION: *This article discusses the integration of mathematical concepts into vocational training. It explores the methods of teaching mathematics not as an abstract science, but as a practical tool for solving real-world professional problems. The focus is on increasing student motivation through professional-oriented tasks.*

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada matematik tushunchalarni kasbiy ta'limga integratsiya qilish masalalari muhokama qilinadi. Matematikani mavhum fan sifatida emas, balki real kasbiy muammolarni hal qilishning amaliy vositasi sifatida o'qitish metodlari tahlil etilgan. Asosiy e'tibor kasbga yo'naltirilgan masalalar orqali talabalar motivatsiyasini oshirishga qaratilgan.*

Key words: *Applied mathematics, vocational education, integration, professional competence, mathematical modeling, problem-solving.*

Kalit so'zlar: *Amaliy matematika, professional ta'lim, integratsiya, kasbiy kompetensiya, matematik modellashtirish, masalalar yechish.*

KIRISH

Matematika barcha fanlarning asosi va mantiqiy fikrlashning bosh mezonidir. Biroq, texnikum va kasb-hunar maktablarida talabalar ko'pincha "Bu murakkab formulalar mening kelajakdagi kasbimga nima uchun kerak?" degan savolni berishadi. Matematika o'qituvchisining mahorati aynan shu nuqtada namoyon bo'ladi: fanni mavhumlikdan qutqarib, uni talabaning tanlagan mutaxassisligi bilan bog'lash. Maqolada matematik bilimlarni kasbiy faoliyat bilan bog'lashning samarali usullari ko'rib chiqiladi.

ASOSIY QISM VA MUHOKAMA

Texnikumlarda matematika darslarini tashkil etishda "**Kasbiy yo'naltirilganlik**" tamoyili asosiy o'rin tutishi lozim. Bu shuni anglatadiki, darsdagi misol va masalalar bevosita talabaning sohasidan olingan bo'lishi kerak.

Metodik tavsiyalar:

1. **Modellashtirish:** Masalan, qurilish yo'nalishi talabalari uchun geometrik shakllarning yuzasi va hajmini hisoblashni binoning poydevori yoki tomi o'lchamlari misolida tushuntirish.

2. **Sohaviy hisob-kitoblar:** Iqtisodiyot yo'nalishida foizlar va murakkab foizlarni bank kreditlari yoki foyda-zarar hisob-kitoblari orqali o'rgatish.

3. **Grafiklar va tahlil:** Axborot texnologiyalari talabalari uchun funksiya va grafiklar mavzusini dasturlash algoritmlari bilan bog'lash.

Muhokama:

O'quv jarayonida faqat darslikdagi quruq misollar bilan cheklanmasdan, talabalarga kichik "keys" (vaziyatli topshiriq)lar berish lozim. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, amaliy ahamiyatga ega bo'lgan matematik masala talabaning diqqatini 2 barobar ko'proq jalb qiladi. Bunda o'qituvchidan o'zi dars berayotgan guruh talabalarining sohasi (masalan, tikuvchilik, oshpazlik yoki texnika) bo'yicha elementar bilimga ega bo'lishi talab etiladi.

XULOSA

Matematikani kasbga yo'naltirib o'qitish nafaqat bilim sifatini oshiradi, balki talabalarda bo'lajak mutaxassis sifatida o'ziga bo'lgan ishonchni shakllantiradi. Matematik modellashtirish ko'nikmasiga ega bo'lgan kadr har qanday texnik yoki iqtisodiy muammoni mantiqiy yechishga tayyor bo'ladi. Shunday qilib, matematika texnikum tizimida faqat nazariy fan emas, balki "kasbiy qurol" vazifasini o'tashi zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abduhamidov A. va boshqalar. Algebra va analiz asoslari. Toshkent, 2018.
2. Polya, G. How to Solve It: A New Aspect of Mathematical Method. Princeton University Press, 2014.

3. Azlarov T., Mansurov H. Matematik analiz. Toshkent, 1994.
4. Gelfand, I. M., & Saul, M. Trigonometry. Birkhäuser Boston, 2001.